

Стенографски дневник

НА

50. заседание

Сряда, 10 април 1946 г.

(Открито в 15 ч. 45 м.)

Председателстващ подпредседателят Георги Трайков. Секретар Трифон Трифонов.

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Съобщения:		3. За изменение закона за отпускане 11.000.000 лв. заем на	
Отпуски	593	Силистренското градско общинско управление. (Първо и	599, 600
По дневния ред:		второ четене)	
Законопроекти: 1. За постройка на местни ж.-п. линии със		4. За изменение закона за отпускане 18.000.000 лв. заем на	
съвместни средства на Главната дирекция на железни-		общинското предприятие за експлоатация на Павелбан-	
ците и пристанищата и заинтересуваните общини. (Първо		ските минерални бани. (Първо и второ четене)	600
и второ четене)	593, 595	5. За изменение закона за отпускане 2.500.000 лв. заем на Ру-	
Говорили: Цветан Капитанов	593	сенското градско общинско управление (Първо и второ	600
Минчо Минчев	594	четене)	
2. За увеличение на наказателните санкции по законите за		6. За изменение и допълнение на наредбата-закон за про-	
защита на труда. (Първо и второ четене)	597, 599	дължаване давностния срок за плащанията от осигу-	
Говорили: Димитър Вучков	597	ровката „Болест и майчинство“ при Института за обще-	
Александър Тасев	597	ствено осигуряване. (Първо и второ четене)	601
Трифон Трифонов	598	Говорил: Димитър Вучков	601
		7. За връщане на сумата 701.253 лв. от Института за обще-	
		ствено осигуряване на „Нептун“ — корабостроително	
		акционерно дружество в София. (Първо и второ четене)	601, 602
		Дневен ред за следващото заседание	602

Председателстващ Георги Трайков: (Звъни) Присъствуват нужният брой народни представители. Откривам заседанието.

(От заседанието отсъствуват следните народни представители: Александър Чичовски, Атанас Драгиев, Билиан Дурмазов, Борис п. Христов, Борис Стефанов, Васил Павурджиев, Васил Чобанов, Виктор Добрев, Ганю Златинов, Георги Атанасов, д-р Георги Славчев, Гого Бойдев, Димитър Икономов, Димитър Цонев, Димитър Братанов, Екатерина Аврамова, Елена Кежарова, Желязко Стефанов, Иван Грозев, Иван Кирев, Иван Бенев, Иван Арнаудов, Йордан Пекарев, Йордан Панайотов, Кирил Лазаров, Кольо Божилов, Коста Дачев, Костадин Лазаров, Костадин Русинков, Крум Кюлявков, Малю Малев, Мария Тотева, Митю Генев, Никола Разлоганов, Николай Георгиев, Пенчо Пенчев, д-р Петър Пачев, Петър Ковачев, Петър Попиванов, д-р Сергей Мисирков, Станка Христова, Стефан Керекон, Титко Черноколев, Тодор Тихолов, Трифон Трифонов, Цветан Гаджовски и Яни Янев)

Председателството е разрешило отпуски на следните г-да народни представители: д-р Васил Ханджиев — 1 ден, Титко Черноколев — 7 дни, Тодор Атанасов — 2 дена, Тодор Тихолов — 4 дни, Никола Разлоганов — 1 ден, Здравко Митовски — 1 ден, Петко Куниин — 1 ден, Спиро Трингов — 4 дни, Борис Димев — 3 дни, Вълко Червенков — 3 дни, Димитър Братанов — 4 дни, Кольо Божилов — 4 дни, Виктор Петров — 3 дни и Крум Кюлявков — 4 дни.

Народният представител г-н д-р Сергей Мисирков моли да му бъде разрешен 4 дни отпуск. Но понеже е ползвал досега 17 дни отпуск, следва исканият отпуск да му бъде разрешен от Народното събрание. Които са съгласни да бъде разрешен на народния представител Сергей Мисирков 4 дни отпуск, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Народният представител г-н д-р Петър Пачев моли да му бъде разрешен 7 дни отпуск. И той е ползвал повече от 20 дни отпуск, поради което исканият такъв следва да му бъде разрешен от Народното събрание. Които са съгласни да бъде разрешен 7 дни отпуск на народния представител д-р Петър Пачев, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Също и народният представител г-н Васил Чобанов моли да му бъде разрешен 4 дни отпуск. Но понеже е ползвал досега повече от 20 дни отпуск, следва да му разреши Народното събрание искания отпуск. Които са съгласни да се даде 4 дни отпуск на народния представител Васил Чобанов, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към разглеждане на точка първа от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за постройка на местни ж.-п. линии със съвместни средства на Главната дирекция на железниците и пристанищата и заинтересуваните общини — продължение на разискванията.

Има думата народният представител г-н Цветан Капитанов.

Цветан Капитанов (з): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Г-н министърът на железниците от отечествено-фронтовското правителство, оглавено от г-н министър-председателя Кимон Георгиев, ни представя за разглеждане и преценка за законопроект за строеж на нови местни ж.-п. линии. Това е крупна реформа, отговаряща на всички нужди на производителните наши трудови слоеве. Радостното в тоя случай е готовността на населението да се приобщи със своя труд, материали и др., когато собствената му държава е в затруднение, и тоза върши с готовност и голямо съучастие при условията на отечествено-фронтовската власт, защото разбира значението на това свое епохално дело.

Земеделската парламентарна група намира инициативата на другаря министър на железниците Стефан Тончев за много напреднала и в духа на отечествено-фронтовската политика. В тази реформа се изтъкват началните съображения за големите нужди на тия населени пунктове:

Първо, линията Долно Церовене—Долни Цибър ще обслужва девет селища с население общо 45.090 жители и с 546.289 декара обработваема земя с интензивно земеделие, с добро скотовъдство и въобще един от плодородните краища на България.

Второ, линията Бойчиновци—Козлодуй ще обслужва 21 села, с население от 80.000 жители и с 600.000 декара обработваема земя. Този край е прочут със своето земеделско производство, което годишно възлиза над 10.000 тона, с производство на зеленчук, развито птицевъдство и свиневъдство, с перспективи за засилване земеделието и скотовъдството.

Трето, линията Червен бряг—Борил—Гиген и Загражден — пристанищен изход ще обслужва над 20 селища с население над 50.000 жители и с над 629.000 декара обработваема земя, с отлични зърнени храни, цвекло и други култури, с условия за свиневъдство и птицевъдство.

Четвърто, линията Червен-бряг—Тетевен ще обслужва 21 селища с население 65.917 жители и с 569.014 декара обработваема земя, произвеждат се картофи, сушени и сурови плодове, арпачджик, лук, пулпове и др.

Пето, линията Ловеч—Троян — на дяло Власт Власковски, най-старият идеал — ще обслужва 33 селища с население 92.813 жители и с 331.251 декара обработваема земя. Прочут край със своето овошарство, скотовъдство, с 60.000 декара засадени със сини сливи, 10.000 декара с ябълки. Произвежда се около 500 тона мармалад и 7.000 тона сливова каша за ракия; развито скотовъдство с около 85.000 тона едър и дребен добитък, горско стопанство — 390.000 декара високостъблени гори. В тоя район съществуват 46 индустриални предприятия, между които две фабрики за шперплат, 21 за дървен амбалаж, 4 текстилни и памучо-тъкащи, 3 кожухарски и др.

Шесто, линията Недоклан—Кубрат—Тутракан ще обслужва 57 селища с население 92.758 жители и с 932.250 декара обработваема площ.

Седмо, линията Самуил—Силистра ще обслужва 153 селища с население 139.999 жители и с 1.393.290 декара обработваема земя, която линия с линията Недоклан—Тутракан ще обслужва сърцето на Добруджа и се налага бърз превоз за извозване храните от Добруджа, които са в огромни количества: зърнени храни, слънчогледово семе, картофи, фураж, едър и дребен добитък, кашкавал, сирене, птици, яйца и др.

Осмо, линията Лясковец—Елена ще обслужва 22 селища с население 67.309 жители и с 375.954 декара обработваема земя, с годишен сточен транспорт 164.000 тона, който може и да нарастне.

Девето, линията Левски—Никопол ще обслужва 28 селища с население 62.650 жители и с 643.080 декара обработваема земя — известен район със своето земеделие, донство, птицевъдство и скотовъдство. Годишно се изнасят над 2.400 вагона жито, 250 вагона ечемик, 330 вагона ръж, 3.200 вагона царевича, 450 вагона слънчогледово семе, 100 вагона просо, 1.500 вагона захарно цвекло и др. за вътрешни и чужди пазари, чрез изгодните и удобни пристанищни условия в гр. Никопол, където има възможност да се развие пристанището и ж.-п. гара.

Десето, линията Алфатар—Балчик ще обслужва 39 селища с население 160.066 жители и с 2.033.960 декара обработваема земя, която линия ще има сточен трафик около 350.000 тона годишно за извозване на зърнени храни и други земеделски произведения, както и продукти от скотовъдството.

Единадесето, линията Гълъбово—Бургас ще обслужва 96 селища с население 120.000 жители и с 1.447.000 декара обработваема земя, с годишен сточен трафик около 200.000 тона и ще отговори на нуждите на целия Странджански край с богат дървесен масив.

Дванадесето, линията Вълчин—Мокрен ще обслужва 19 селища с население 30.000 жители и с 135.945 декара обработваема земя, който край е богат лозарски център и се произвеждат годишно 12.000.000 литра вино и 4.000.000 кг. грозде.

Същият закон ще отговори и на нуждите на други населени пунктове, които имат условия за изобилно производство, както и за постройката на линията Преслав—Върбица. Прочутият Герловски край със своето население от около 40.000 души, с богатите свои стопански възможности засега е абсолютно изолиран. Идеята за постройката на линията Преслав—Върбица е инициатива на покойния наш велик мъченик, селянин, учител и трибун Александър Стамболийски. Преслав и Шумен са изолирани от този край.

Някои от тези линии са с богат район, с изобилно производство на земеделски произведения, резултат на непосилен денонощен труд на земеделските семейства, но които биват експлоатирани от разни посредници. Поради далечни разстояния богатата от този труд, за тях именно трудещи се, са малко, изгодите са недостатъчни за по-скосен човешки живот, за елементарни човешки условия, а камо ли за ония условия, които следва да има от гледна точка на социална справедливост, съобразно техния денонощен труд при най-неизгодни условия, при природни стихии и ред други трудности и жертви, с които те изкарват своя поминък в стремежа си да съществуват, със съзнанието да бъдат полезни и да имат полза от съжителството си в човешкото общество.

Трудът на селянина и тоя на неговия събрат — работника, в тази неравна борба, при още по-неизгодни условия на подземен труд в мините за черпене богатата и подземния плод на нашето черно злато — въглищата, така потребни за общите наши нужди в индустрията, ж. п. транспорту и частни потреби, и надземният труд за създаване още по-ценни блага на обществото изобщо, приобщен с труда при разните индустриални условия, както и тоя на интелектуалците от всяка специалност в отраслите на нашето стопанство — това е общият колос, който движи целия наш стопански живот, за да се дойде до изгодни човешки условия и ошастливяване родината ни, щастие, резултат на общия непосилен труд на изнемогващите, които в някои случаи са забравили себе си и своите семейства, израсли са и оформени при най-сурови и жестоки условия на живота, далече от красотите на същия, за сметка на които други, без особен свой труд, създават за себе си по нечестен начин много по-добър и охотен живот.

Ето условията, мотивите и стимулите, които са потянали изнемогващия към борба и организирани за извоюване условия за по-скосен човешки живот, в различие от тоя, който е нищо не оправдава охолството на останалите, които струпват несметни богатства. Поради тия големи нужди за извозване производството към друг център, за нуждите се от това производство, и обратното, се заражда и тази благородна постъпка на отечественофронтския министър, за да се отговори с закон на тези именно нужди, като се идва до инициативата за строеж на нови ж. п. линии със съдействието на държавата — 55% и приобщените усилия на общините и населението — 45%, с пожелание, участието на държавата да стане 60%, а това на общините — 40%, тъй като държавата е все пак българският народ. Населението с жар, ентусиазъм и съзнание, без разлика на възраст, пол и партийна принадлежност, ще се приобщи към тая ценна инициатива, която ще поощри и подсили производството.

Този законопроект с мотивите към него говори красноречиво за характера и историческата стойност на величавото отечественофронтско дело; за условията, при които сме поставени да отговорим на тия нужди и оправдаем надеждите, закрепим вярата в очаквания блага селски и работнически трудов български народ. Тая реформа е продължение от епохалния творчески период на стопански възход и подсъзнателно земеделското управление до 1923 г., водено от великия, мъдър и пълен с идеи български държавник

Александър Стамболийски. А чест, гордост и щастие е за неговите живи съвременници, като основателя на Отечественния фронт, другарят Георги Димитров, Александър Оббов, Васил Коларов, Георги Драгнев и други, посветили целия си живот да видят реализирани крупните реформи, които да отговорят на големите нужди на отрудения български народ, който след своите жертви и потоци кръв желае да види възкресението на своя труд, да създаде по-щастлив живот за себе си и своите семейства. Чрез тия условия и задоволени нужди се идва до поощряване към нов интензивен труд, за още по-добри и щастливи дни на разпределяне благата справедливо, съобразно личния труд, бил той физически или интелектуален. Пред тоя труд ние трябва да благодарим и се поклоним, защото той е благодатен, честен и полезен, той трябва да бъде поощрен.

Отечественофронтската власт отговаря на всички тия нужди и изисквания със своята интервенция, с активното и непосредствено участие във всички случаи на държавата, с общите усилия на същата, с благородната частна инициатива, в някои случаи с почетното съревнувание, за да изгради необходимите условия за скопен човешки живот, за да задоволи нуждите за изживяване: храна, облекло и културни такива. Ето как се отговаря с тази инициатива за строеж на нови ж. п. линии, с участието на населението, на едни общи изисквания за докарване производения от произведителя до нуждаещия се, посредством лесния, достъпен и най-къс начин на обслужване. Така се идва до спестяване на време, което да се използва в друго направление или в почивка за трудещия се, семейството му или в подкрепане на всички други припадъци към неговото стопанство или в друг поминъчен отрасъл. Тази културна проява на създаване жизнен нерв ще отговори на други още по-ценни държавни нужди и изисквания в разни случаи, когато това се налага.

Така създадените условия на задоволяване безгранично всички нужди на отрудените в полето на подземния и надземен труд ще дадат оправдание на всички надежди и човешки жертви, за да няма проклятие над нас съвременниците, да не носим историческа отговорност, да подсилим и закрепим разнебитеното, разстроено наше държавно и частно стопанство от лешата до 9 септември 1944 г. държавна политика, чужда на българските интереси.

Така по тоя път ще се закрепи и затвърди вярата в обезверените в стопанството, индустрията, институциите за културно-просветни прояви. Нашето поколение ще следва неотклонно тоя път на борба, с чисти пориви и желаниа за добруване и ошастливяване целокупния трудов български народ. С тия добродетели, така оформени, българските граждани ще мислят, разсъждават и действуват, за да се дойде до увековечаване делата, жертвите и паметта на тия, що умряха в борбата за свобода и благоденствие на своя народ. Ще се увековечи безсмъртието на изгорелите в пещите на Общественията безопасност, на опръсканите с газ и изгорени живи наши другари в София и другаде, и чрез хубавите народни песни и локомотивни свирки ще се възпее безсмъртието им. Така следващите ще оценят, колко скъпа и ценна е свободата, за да я пазят за вечни времена. България и целокупният трудов български народ от села, градове, полета, мини и фабрики ще се гордее с участието си в създаване на демократична, мощна, силна, благоденствуваща и със стопански и индустриален възход България (Ръкоплескания)

Заявявам, като председател на парламентарната група на Българския земеделски народен съюз, че нашата група застава твърдо и смело за законопроекта и ще го гласува, защото съзнава, че с това изпълнява своя дълг за благоденствието на България. (Ръкоплескания)

Председателстващ Георги Трайков: Има думата народният представител г-н Минчо Дойчев Минчев.

Минчо Минчев (к): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! След историческото освободително дело на 9 септември, когато българският народ чрез победоносното всенародно въстание разкъса веригите на фашисткото робство, настъпна основни промени във всички области на живота в нашата страна.

В политическо отношение, на мястото на кървавата фашистка реакция, която тероризираше целия български народ, с промяната на 9 септември се утвърди едно истинско демократическо народно управление.

В стопанско отношение на мястото на монополистическия капитализъм, който изсмукваше и последните жизнени сокове на нашия народ, станаха също така основни промени в посока на по-голямата защита на икономически слабите широки народни слоеве.

Извърши се промяна и в психиката на нашия народ.

На мястото на пасивното, а в много случаи на открито враждебното отношение на народа към фашистките правителства и техните политически и стопански мероприятия, се пробудиха скритите народни сили за творческа работа в размери неподозирани и незапомнени в нашата най-нова политическа история.

Активността и самодисциплината на нашия народ в неговото огромно болшинство биде гласната до най-висша степен. В цялата страна се разгъна творческият ентусиазъм на обривания и свободен народ.

Във всичките си стопански и политически мероприятия правителството на Отечественния фронт получи широка поддръжка на целия български народ.

Чрез трудовете дни, които се подеха най-напред от младежта и които постепенно обхващаха целия български народ, се започна една кобила творческа дейност за подобрене бита и живота на населението по места

Чрез тази самодейност на народа бяха изградени десетки мостове, бяха поправени стотици къщи, поправиха се селските пътища, започна се строеж на училища, читалища, селски здравни домове и други културни и здравни институти.

Стотици искания се отправиха до комитетите на Отечествения фронт, до Министерството на благоустройството, до Министерството на железниците и до правителството за започване на горепосочените строежи и, за разлика от миналото, в същите искания беше отразена общата воля и готовност на населението да приложи своя личен труд безплатно, като от държавните органи се искаше да вземат инициативата, и държавата да помогне с известна част от разходите по извършване на същите.

Така, будното население от Котленския край — една от люлките на нашето възрождение, с искането си да бъде свързан този край с железопътна линия изяви готовност да даде още първата година от строежа на линията 8,000 безплатни надници, няколко милиона лева и да набави безплатно една част от необходимите строителни материали.

И такива искания и такава готовност не бяха изолирани. Те бяха със стотици и хиляди отправени от всички краища на страната.

Правителството на Отечествения фронт, преценявайки правилно този незапомнен в нашата история трудов ентузиазъм на народа, като един нов, основен елемент в изграждането на една цветуща страна и създаването на един благоденстващ народ, трябваше да направи всичко възможно, за да обхване този ентузиазъм, да го подпомогне с разполаганите и възможни средства, да го насочи към предвиденото в програмата на Отечествения фронт грандиозно строителство в нашата страна.

Независимо от това, знайно е от всички ни, че фашистките правителства обръщаха много малко внимание и отделяха съвършено незначителни средства за построяването на железопътна и шосейна мрежа. Те предпочитаха консумативните, непроеизводителни бюджети; предпочитаха да помогнат за ограбването на нашата страна от германския фашизъм, чиято агенти и сътрудници бяха; предпочитаха да изразходват позеже от 100 милиарда лева за политическите си безумия и да напълнят касите на Народната банка с десетки милиарди лева, ненужни и нищо неструващи германски марки, вместо да насочат тия народни пари към производителни, творчески и градивни инициативи с народополезен характер.

Благополучие на тази погранична политика на фашистките правителства, нашата страна по своята железопътна и шосейна мрежа остана в стълбицата на културните народи в едно от последните места, изоставяйки далеч от напредналите в това отношение страни. В нашата страна има населени места, които остават на десетки километри от железопътните линии. А известно е, че липсата на съобщителни и транспортни средства е първата и най-важна причина за политическа, културна и икономическа изолация на населението от тия краища и води към постоянен икономически упадък на това население.

Транспортът е възлов проблем за нашето стопанство. Без осигуряването на евтин подвоз ние не можем да си представим засилването на производството на ония продукти и сурови материали, така необходими за засилването на нашата индустрия. Нормалната експлоатация на рудите, каменните въглища и другите минерални богатства и горите е невъзможна без евтин и бърз транспорт. За много от селско-стопанските произведения е немислимо да бъдат предложени на консуматора и на нашата индустрия като сурови материали на достъпни цени, без последните да бъдат транспортирани бързо и евтино. Евтиният транспорт е решителен фактор за една корекция в общата ценова политика. Въобще цялата стопанска политика е в най-ясна и непосредствена връзка с проблема за транспорта.

Отговаряйки на тази основна държавна потребност, правителството предлага на нашето внимание предложението законопроект за постройка на местни ж. п. линии със съвместни средства на Главната дирекция на железниците и пристанищата и заинтересуваните общини. За да имаме ясна представа за огромното икономическо значение на построяването на проектираните в предложението законопроект 15 местни железопътни линии, трябва да знаем, че тия линии ще обслужват около 550 селища, около 1 милион жители и около 9.5 милиона декара обработваема земя. Можем да си представим огромните стопански резултати след построяването на тия линии за една голяма част от териториите на нашата страна и 1/6 част от населението на нашата държава, когато тия железопътни линии прережат изоставените и откъснати места и обезпечат нормален трафик на повече от 4.5 милиона тона земеделски и скотовъдни произведения от Северна България и Добруджа, на индустриалните произведения на десетки индустриални заведения в района на Червен бряг, Тетевен, Ловеч, Троян и другите и на горските произведения на Странджа планина. Това голямо народоползено дело ние можем да оценим добре, като си представим още, че по тия нови железопътни линии годишно ще пътуват 3 милиона души, като се пресметат по три пътувания на човек на годината, както показва статистиката за пътуванията по досега съществуващите в страната ж. п. линии.

Основният принцип при строежа на тия железопътни линии, както личи и от заглавието на самия законопроект, е, построяването на тия линии да стане със съвместните усилия и средства на Главната дирекция, на железниците и заинтересуваните общини в съотношение 55% от стойността на линията от Главната дирекция и 45% от заинтересуваните общини. Като се има пред вид, че направата на настилите, без мостовете, представлява 30—35% от общата стойност на железопътната линия, става очевидно, че заинтересуваното население ще даде, освен своя труд, най-много още 10—15% от стойността на линията в пари и материали, което, като се разхвърли на 4—5 годишни равни вноски, колкото време

приблизително ще трае построяването на линията, става ясно, че тия материални жертви на заинтересуваното население ще бъдат съвършено малки и нищожни в сравнение с онази огромна полза, която ще има същото това население.

В предложението законопроект е прокаран също така принципът на справедливостта и постановлението относно заплащане на сумите и изпълнението на работата, като се предвижда, щото ония селища, които са непосредствено до строящите се железопътни линии, да се облагат с пълния размер на задължението, с оглед на това, че реалната полза за тия селища ще бъде най-голяма, а ония, които се намират на разстояние съответно от двете страни на линията — заплащат и отработват по-малък размер от задължението, съответно 3/4 и 1/2 от същите, в зависимост от по-малката или по-голямата отдалеченост на същите.

Чрез внесенния законопроект за постройка на железопътни линии със съвместните средства на Главната дирекция на железниците и пристанищата и заинтересуваните общини ще се даде нов, силно по-силен тласък на всенародната самодейност в областта на стопанското изграждане и процъфтяване на нашата страна, към създаването на необходимите предпоставки за достигане общото благополучие на целия трудещ се български народ.

Изхождайки от тия съображения, парламентарната група на Българската работническа партия (комунисти) с радост посреща внесенния законопроект и еднодушно ще гласува по принцип за неговото приемане на първо четене. (Ръкоплескания)

Председателстващ Георги Трайков: Има думата народният представител Ефрем Митев. Няма го.

Има друг оратор записан. Пристъпваме към гласуване. Които приемат на първо четене законопроекта за постройка на местни железопътни линии със съвместни средства на Главната дирекция на железниците и пристанищата и заинтересуваните общини, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Власи Власковски (к): Искам думата, г-н председателю.

Председателстващ Георги Трайков: Има думата народният представител Власи Власковски.

Власи Власковски (к): Г-да народни представители! Поради настъпващия строителен сезон и поради това, че работата по строежа на тия железопътни линии трябва да започне ударно, аз моля Народното събрание да се съгласи да бъде гласуван законопроектът и на второ четене, по спешност. (Ръкоплескания)

Председателстващ Георги Трайков: Има думата г-н министър на железниците.

Министър Стефан Тончев: Такова предложение може да се прави, безспорно, от правителството. Аз нямам нищо против, съобразно нуждите, които предстоят, и бързината, с която трябва да действаме, законопроектът да се гласува по спешност и на второ четене. (Ръкоплескания)

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат предложението на народния представител Власи Власковски, подкрепено и от г-на министра на железниците, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Има думата докладчикът, за да докладва законопроекта на второ четене.

Докладчик Александър Тасев (с): (Чете)

ЗАКОН

за постройка на местни ж. п. линии със съвместни средства на Главната дирекция на железниците и пристанищата и заинтересуваните общини.

Председателстващ Георги Трайков: Които понемат заглавие, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик Александър Тасев (с): (Чете)

Чл. 1. Главната дирекция на железниците и пристанищата може да строи ж. п. линии от местно значение, като разходите за тях се поемат 55% от Главната дирекция на железниците и пристанищата и 45% от заинтересуваните общини.

Комисията, след като разсъждава постановлението на чл. 1, решава, процентът да се измени, както следва: „60% от Главната дирекция на железниците и пристанищата и 40% от заинтересуваните общини“. (Ръкоплескания)

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат чл. 1, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство. Събранието приема.

Докладчик Александър Тасев (с): (Чете)

Чл. 2. Главната дирекция на железниците и пристанищата, Дирекция за строеж на нови ж. п. линии, дава ход на инициативата за строеж на такива ж. п. линии, ако 2/3 от заинтересуваните общини изявят желание и готовност за участие в този строеж и поемат задължението по настоящия закон с протоколни решения на общинските им съвети, одобрени от министъра на вътрешните работи.

Заинтересувани се считат общините, земите на които се намират на разстояние до 15 км. от едната и другата страна на проектираната ж. п. линия и между които и линията не съществуват природни препятствия, които да изключват възможността за изграждане

ползуването на линията. Не се считат заинтересувани общините, които са разположени до съществуващата ж. п. линия на разстояние по-малко, отколкото до проектираната линия."

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат чл. 2, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Александър Тасев (с): (Чете)

"Чл. 3. След изпълнение условията на чл. 2 Главната дирекция на железниците и пристанищата, Дирекция за строеж на нови ж. п. линии, съставя предварителни проекти, ориентировачни сметки и експлоатационна характеристика, които министърът на железниците, пощите и телеграфите внася за разглеждане в Министерския съвет."

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат чл. 3, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Александър Тасев (с): (Чете)

"Чл. 4. Министерският съвет, след като се убеди в целесъобразността на строежа на проектираната ж. п. линия, взема решение за включването ѝ в списъка на линиите от местно значение, които ще се строят със средства на Главната дирекция на железниците и пристанищата и заинтересуваните общини."

Към местните железопътни линии, които ще се строят по този ред, могат да се причислят, по решение на Министерския съвет, и някои от посочените в чл. 1 от закона за разширение на ж. п. мрежа и пристанищата линии, които поради второстепенното си значение не следва да се причислят към магистралните линии."

Това решение на Министерския съвет се съобщава на заинтересуваните общини."

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат чл. 4, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Александър Тасев (с): (Чете)

"Чл. 5. В месечен срок от датата на съобщението заинтересуваните общини са длъжни да произведат допитване до населението относно желанието и съгласието му да участва в строежа на линията при условията на този закон, като своевременно се съобщават задълженията, които трябва да поеме съгласно представения в Министерския съвет предварителен проект на линията."

При получено съгласие на повече от 75% от нахождащите се налице към момента на гласуването жители от общините, записани в избирателните списъци, счита се, че съгласието на населението за строежа е законно дадено и с това се дава право на общините чрез управителното тяло на избрания от тях строителен комитет да сключат договор с Главната дирекция на железниците и пристанищата за строежа на линията."

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат чл. 5, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Александър Тасев (с): (Чете)

"Чл. 6. Заплащането на сумите и изпълнението на работите, произтичащи от договора между строителния комитет и Главната дирекция на железниците и пристанищата, са задължителни за жителите на съответните заинтересувани общини и в случай на неизпълнение се постъпва по реда на закона за събиране преките данъци и закона за временната трудова повинност."

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат чл. 6, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Александър Тасев (с): (Чете)

"Чл. 7. Общините заплащат своя дял: 45% от стойността на напълно готовата за експлоатация линия с всичките ѝ съоръжения и инсталации в труд, материали и пари."

Този дял се разпределя между отделните общини пропорционално на числото се към тях население и в съответствие с разстоянието на селищата до проектираната ж.п. линия, при което селищата, нахождани се на разстояние от 0 до 5 километра от линията, се облагат в пълния размер от задълженията, селищата, нахождани се на разстояние от 5 до 10 км. — с 3/4 от пълния размер и селищата, нахождани се на разстояние от 10 до 15 км. — с 1/2 от пълния размер."

В първия ред на този член комисията прие, процентът 45 да се замени на 40%."

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат чл. 7, както се докладва, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Александър Тасев (с): (Чете)

"Чл. 8. Определените съгласно чл. 7 задължения за отделните общини се разхвърлят от общинските съвети върху жителите, като подлежащите за извършване в натура работи се извършват от всички работоспособни лица от мъжки пол на възраст от 17 до 50 години и от женски пол от 17 до 40 години, а необходимите парични средства се разхвърлят върху имотите в съответствие с доходите от тях."

Начинът и редът за извършване на извънредната трудова повинност и извънредното парично облагане, както и предвиждането на суми в бюджетите на общините се представят на одобрение от министъра на вътрешните работи."

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат чл. 8, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Александър Тасев (с): (Чете)

"Чл. 9. Сроковете за извършване строежа на линиите, както и пределните срокове за изпълнение паричните задължения на общините се определят по взаимно съгласие между министъра на железниците, пощите и телеграфите и министъра на вътрешните работи."

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат чл. 9, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Александър Тасев (с): (Чете)

"Чл. 10. Техническото ръководство и администрирането на строежа на линиите се извършва от органите на Главната дирекция на железниците и пристанищата — Дирекция за строеж на нови ж.п. линии."

Свикването на работната ръка и превозните средства, изработването и доставката на строителни материали и събирането на паричните средства, съгласно ежегодните строителни програми, се извършва от органите на общинските съвети под общото ръководство на избрания от заинтересуваните общини строителен комитет."

Продоволствието и всестранното обслужване на местните работници, както и снабдяването на последните с ръчен инструмент се организира от общинските власти. За организация на трудовите отреди министърът на вътрешните работи, със съгласието на министъра на благоустройството, може да използва командния състав на временната трудова повинност."

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат чл. 10, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Александър Тасев (с): (Чете)

"Чл. 11. За ръководство на организацията на работната ръка и превозните средства, доставката на материалите и събирането на паричните средства, както и за изпълнението на другите задължения по договора заинтересуваните общини избират строителен комитет, който се състои от по един представител от всяка община."

Строителният комитет избира управително тяло от пет души. По предложение на управителното тяло строителният комитет приема разпределението на задълженията на отделните общини и утвърждава ежегодните програми по свикване на работната ръка, доставката на материали и събиране на паричните средства. Строителният комитет одобрява сумите, необходими на управителното тяло за упражняване на неговите функции. Членовете на строителния комитет следят за изпълнение задълженията на общините, които те представляват."

Управителното тяло организира общото ръководство и обезпечаване изпълнението на договорните задължения. То представлява строителния комитет пред органите на Дирекцията за строеж на нови ж. п. линии. То подписва договора за постройка на линията и всички други документи, произтичащи от изпълнението на този договор."

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат чл. 11, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Александър Тасев (с): (Чете)

"Чл. 12. Управителното тяло на строителния комитет се одобрява от министъра на вътрешните работи."

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат чл. 12, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Александър Тасев (с): (Чете)

"Чл. 13. При възникнали спорове между общините и строителния комитет по изпълнение задълженията на общините по строежа на ж.п. линии, същите се разрешават от министъра на железниците, пощите и телеграфите."

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат чл. 13, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Александър Тасев (с): (Чете)

"Чл. 14. Отчужденията на имотите, необходими за постройката на местните ж. п. линии и за всички техни разширения и подобрения, са от обществена полза и се извършват с указ."

Частните имоти се отчуждават и заплащат поравно от държавата и общините, а тя на общините и държавата се завземат и използват безплатно."

Оценката на частните имоти се извършва по реда, предвиден в закона за разширение на ж.п. мрежа и пристанища."

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат чл. 14, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Александър Тасев (с): (Чете)

"Чл. 15. При изпълнение от страна на строителния комитет на договорните задължения, предвидени в годишните програми, Главната дирекция на железниците и пристанищата прекратява работите, като министърът на железниците, пощите и телеграфите предварително предупреждава за това министъра на вътрешните работи."

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат чл. 15, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Александър Тасев (с): (Чете)

„Чл. 16. Построените ж.-п. линии стават собственост на държавата и се експлоатират и стопанисват от Главната дирекция на железниците и пристанищата по законите, правилниците и тарифите на същата дирекция.“

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат чл. 16, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Законът за постройка на местни железопътни линии със съвместни средства на Главната дирекция на железниците и пристанищата и заинтересуваните общини е приет окончателно. (Ръкоплескания)

Г-да народни представители! Моля да се съгласите да пререди дневния ред, като изоставим засега разглеждането на точка втора от дневния ред — първо четене на законопроекта за взаимноспомогателен и застрахователен фондове на кооперативните служители — и пристъпим към разглеждането на точка трета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за увеличение на наказателните санкции по законите за закрила на труда.

Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към точка трета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за увеличение на наказателните санкции по законите за закрила на труда.

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Заместник-секретар Александър Тасев (с): (Чете)

„М О Т И В И

към законопроекта за увеличаване на наказателните санкции по законите за защита на труда

Г-да народни представители! С наредба-закон от 10 декември 1945 г. („Държавен вестник“, бр. 288) обявено в страната военно положение се вдигна и в страната останаха да действуват онези разпоредения в законите, които са предназначени за в нормално, в мирно време. Тези разпоредения, определени при условията преди световната война, се оказаха съвършено недостатъчни да задоволят наказателно-правните нужди на едно следвоенно и до безизходност изострено конюнктурно време. Те не можаха да окажат онова въздействие върху нарушителите на трудово-закрилните закони, което им се възлагаше и очакваше. Така например определените максимален размер на глобата за извършено за пръв път нарушение е до 5.000 лв., а тази за повторно нарушение — 10.000 лв. Явно е, че с такива наказания не би могло в никой случай да бъдат респектирани увеличаващите се нарушители на тези закони.

Докато беше в сила военното положение в страната, в различните закони за защита на труда съществуваша законодателни разпоредения, които позволяваха да се налагат малко по-чувствителни наказания. Например за нарушения, извършвани за пръв път, тези глоби бяха в размер до 10.000 лв., а при повторение — до 20.000 лв. Само законът за трудовия договор предвиждаше по-различни глоби — за извършвани пръв път нарушения — до 25.000 лв., а при повторение — до 50.000 лв.

За да се осигури прилагането на тези закони и да се възстанови пониженият им от фашисткото минало авторитет, а заедно с това да се гарантира и относителното спокойствие на трудещите се, налага се да бъдат увеличени наказателните санкции в действащите закони за закрила на труда.

Във връзка с това налага се да бъдат увеличени и размерите на необжалваемите глоби. Сега необжалваеми са глобите в размер до 300 лв. само.

Гр. София, март 1946 г.

Министър на социалната политика: Г. Ив. Попов

ЗАКОНОПРОЕКТ

за увеличение на наказателните санкции по законите за закрила на труда

Параграф единствен. Размерите на глобите, предвидени в: 1) чл. 70 от наредбата-закон за трудовия договор; 2) чл. 29 от закона за хигиената и безопасността на труда; 3) чл. 49 от закона за обществените осигуровки; 4) чл. 49 от закона за настаняване на работа и осигуряване при безработица и 5) чл. 34 от закона за контрола на парните котли и резервоарите се увеличават както следва:

При първо нарушение от 1.000 до 30.000 лв.

При второ нарушение на същото — от 1.000 до 100.000 лв. и

При потретване и пр. на същото — от 1.000 до 500.000 лв.

Повторение или потретване на нарушението ще има, ако то е извършено в срок от две години след извършване на същото такова нарушение за пръв, съответно за втори път, и ако до извършването на последващото нарушение има вече влязло в законна сила постановление за предишното нарушение.

Постановленията, с които се налагат глоби до 5.000 лв., не подлежат на обжалване.

Председателстващ Георги Трайков: Има думата народният представител г-н Димитър Вучков.

Димитър Вучков (з): (От трибуната) Г-да народни представители и представителки! С законопроекта за увеличаване на наказателните санкции по законите за защита на труда се цели да се задоволят наказателно-правните нужди на едно следвоенно и изострено конюнктурно време, защото при сегашните им наказателни разпоредения, предназначени за нормално време, не могат да оказват онова въздействие върху нарушителите на трудово-закрилните закони, което им се възлага и очаква. Както минималният, така и максималният размер на глобите за извършено за пръв, втори, трети и повече

пъти нарушение са малки и не могат в никой случай да респектират нарушителите, които постоянно се увеличават, на тези закони.

За да се осигури прилагането на действащите закони за закрила на труда и да се възстанови пониженият им от фашисткото минало авторитет, налага се да бъдат увеличени в тях наказателните санкции. Във връзка с това налага се да бъде увеличен размерът на необжалваемите глоби, който сега е в размер само на 300 лв.

Но и при сега предложения законопроект минималният размер на глобите за нарушения за втори, трети и повече пъти е твърде малък и би следвало в тази част законопроектът да бъде коригиран така:

1. При повторното извършване на едно и също нарушение на трудовите закони минимумът на наказанието да не бъде глоба в размер на 1.000 лв., а да бъде най-малко поне 5.000 лв., като максимумът остане в размера, в който е предвиден;

2. За нарушаване същите закони за трети и повече пъти минимумът трябва да бъде най-малко 10.000 лв., и то поради следните съображения:

Ако остане минимумът един и същи при едно, повторно или потретено нарушение, ще може да се даде възможност на онези, които ще налагат наказанията, по свои вътрешни мотиви да слагат все същия минимум и при трите случая, а при това положение не би се постигнала преследваната цел от законодателя с законопроекта, напротив, широко ще се отворят вратите на ред фаворизации, произволи и даване и вземане на взятки. С това, вместо да нарисуваме вежди, ще вдигнем очи; вместо държавата като екзекютор да плути предвидената глоба, в много случаи разликата от 1.000 лв. нагоре има вероятност да отива не в касата на държавата, а в ръцете на ония, които биха прибегнали до недобросъвестно изпълнение на своя служебен дълг. А наша длъжност е да не допускаме да става подобно нещо, тъй и е по-справедливо, който за втори, трети и повече пъти извършва нарушения, минимумът на глобите, които ще плаща, да бъде по-висок.

Заявявам, че парламентарната група на Българския земеделски народен съюз одобрява законопроекта и ще го гласува с пожелание, последният да бъде съобразен в парламентарната комисия с изказаните препоръки. (Ръкоплескания)

Председателстващ Георги Трайков: Има думата народният представител г-н Александър Тасев.

Александър Тасев (с): (От трибуната) Г-жи и г-да народни представители! Парламентарната група на Работническата социалдемократическа партия посреща с радост всички инициативи на отечественофронтовското правителство, целящи подобрене положението на чернотрудния български селяк и на работническото в нашата страна — два обществени фактора, върху плещите на които се крепи новата отечественофронтовска ера.

Министърът на социалната политика, др. Георги Попов, предлага на вниманието на народното представителство законопроект за увеличаване на наказателните санкции по законите за защита на труда — най-големият национален капитал, който движи пружините на нашия обществен живот. В мотивите на закона се прави една съществена констатация за причините на неговото създаване — свободен прилагането на трудовите закони от фашистките управници до 9 септември 1944 г. с определени малки наказателни глоби и спъване от малки и големи реакционни величия дейността на служебните органи, натоварени да контролират изпълнението на тези закони.

В чл. 70 от наредбата-закон за трудовия договор, чл. 29 от закона за хигиената и безопасността на труда, чл. 49 от закона за обществените осигуровки, чл. 43 от закона за настаняване на работа и осигуряване при безработица и чл. 34 от закона за контрола на парните котли и резервоарите е определена, максимална глоба до 5.000 лв. при първо нарушение и максимална глоба от 10.000 лв. при повтаряне на нарушението, като максимален размер на необжалваемите глоби е оставена само сумата 300 лв. Тия наказателни санкции, колкото и стриктно да се прилагат, не са от естество да гарантират авторитета на закона и да осигурят спокойствието на трудещите се работнически маси от села и градове. Така определените наказателни санкции в действащите текстове на трудовия закон са една палиативна мярка, слаба да изкорени вкоренения еснафски мироглед в много работодатели — трудът, като ценност за обществен просперитет, да бъде таен и пазен.

Г-жи и г-да народни представители! „Демокрацията е основана на труда“, казва най-големият теоретик и практик на съвременната демокрация Масарик, за когото аристокрацията в нейната същинска форма води едно паразитно съществуване без никакво значение за изграждане на новите обществени форми на истинска демокрация, човешко добруване и социална справедливост.

Трудовото законодателство се заражда паралелно с изникването и развитието на индустрията във всичките й форми. Това трудово законодателство е плод на непрестанни борби на работническата класа в ерата на капиталистическото господство — движено от желанието да упати жизнените си сили до възможния максимум. Неговите единствени задачи са били регламентирани на работническия труд.

Старата цехова, еснафска система е била изградена също така върху принципа на регламентацията на стопанската дейност, ограничаваща всяка свобода в производството, търговията и работническия труд, но тази регламентация е била изключителна привилегия на господаря-майстор, който е използвал труда на своите работници-чираци по свое собствено разбиране на базата на установения еснафски принцип — безплатен или лошо платен труд, максимален и неограничен работен ден, безплатен и икономическо робство, като стимул за запазване интересите на работодателя-майстор. Единствен

ното право, което са имали работниците-чираци при тази цехова система на стопанска дейност, е било правото им да влизат в еснафското сдружение, без каквито и да било права на самозащита и свободно сдружаване.

Индустриалната революция през първата половина на XVIII столетие в Англия и Франция даде възможност на известни предприемчиви стопански дейци да излязат извън рамките на еснафските ограничени устава и, снабдени със специални кралски разрешения, да отпочнат постройката на фабрични индустриални заведения, поставящи на изпитание еснафското занаятчийско производство, което отговаряло на растящите нужди на националния и международен пазар и задоволяване потребите на развиващата се нова държавна форма след великата френска революция от 1779 г.

Индустриалната революция също така не можеше да разреши въпроса за правата на работническия труд. Машинното производство нанася увеличи до крайни размери разделения от човешкия труд в единица време, като създаде изобилие от стопански блага за човечеството, даде на работника свобода на пазара на труда, но го направи още по-беззащитен и слаб да се справи с двойната унищожителна конкуренция: конкуренцията между самите работници за намиране на работа и желанието на работодателя да имат евтинко производство, за да бъде конкурентноспособно на вътрешния и международен пазар. В лудия набег за повече производство, не с оглед потребностите на хората, а според изискванията на пазара, се отворят широко вратите на алчната неограничена конкуренция между едните капиталистически предприятия, в която борба надвиваше оня, който можеше да открадне повече от работническия труд, за да даде по-голямо и на по-ниски цени производство.

В случая, г-да и г-жи народни представители, сключването на свободен трудов договор при липса на организирана професионална сила и липсващата интервенция на държавната, на публичната власт струва колкото пелелта на една изпущена цигара, защото работникът не беше равна страна в този договор и защото свободната му воля се определяше не от нуждите на производството, а от волюната нужда на всяка цена да работи, за да може да гарантира поне отчасти своето съществуване и съществуването на своето семейство, без да държи сметка за тежките условия, които му се предлагат от работодателя.

Машинното производство нямаше нужда обезателно от мъжка възрастна работна ръка. Машините на индустриалните предприятия можеха да се обслужват и от женски и детски труд, който започва да се предпочита от работодателя като по-евтин, намаляващ чувствително производствените разходи на произвеждания продукт. Тази евтина работна ръка изостри още повече свирепата конкуренция между обезправената работническа работна ръка на пазара на труда. Безработица и глад станаха обикновено явление при развиващия се капитализъм.

Евтиният женски и детски труд, ниските заплати, безчовечната експлоатация, свръхпроизводството на базата на свирепата унищожителна конкуренция, физическото и духовното измъкване на трудещите се работнически маси направили неминуема държавната интервенция за изграждането на едно социално трудово законодателство, което да регламентира работническия труд, да канализира женския и детския труд в производството и да спаси живите творчески сили на нацията от изграждане.

В конвулсиите на тази икономическа борба между отрицателните прояви на капиталистическото предприятие, от една страна, и работническата класа, от друга, се роди и могъщото световно силно кално движение, което по-тежката и отговорна задача да се грижи за увеличаване на производството на базата на строго определени обществени норми и да се бори за отстояване интересите на работническото, Синдикалното движение и в нашата страна дълго време твърде много за изграждането на едно здраво трудово законодателство като надежда за утешителни по-добри дни.

Като плод на тежки трудови условия при зараждащата се и у нас индустрия и под натиска на работническите борби се създаде първият трудов закон от 1905 г. за регламентиране на женския и детския труд с главна задача да ограничи конкуренцията на този евтин и предпочитан от работодателя труд спрямо труда на възрастните работници. През 1907 г. се създаде законът за Инспекцията на труда, на която инспекция се възложи тежката и отговорна задача — да посредничи за изграждането на възникналите трудови конфликти между работодатели и работници, да контролира прилагането на трудовите закони и да налага наказателни санкции на работодателите, които умислено саботират тяхното прилагане за увеличаване печалбите си върху плещите на работническия труд.

Като една от най-големите придобивки за работническата класа ще трябва да се посочи законът за 8-часовия работен ден, приложен в действие през 1919 г. — инициатива на стрия социалистически борби и водач на Работническата социалдемократическа партия, др. Янко Сакъзов. Др. Янко Сакъзов, като министър на търговията, промишлеността и труда, поставя основите на редица социални инициативи в минното дело, борбата от общото социално законодателство в нашата страна: при държавните минни „Первич“ започва постройката на първите работнически жилища, въвежда се писменната работа в производството на въглища с гарантиран 8-часов работен ден, уреждат се трапезарии за безплатна питателна храна за миньорите, отпуска се безплатно облекло и обувки на голяма част от минните работници и се поставят основите на специалния миньорски пенсионен фонд.

Г-жи и г-да народни представители! С предлагания законопроект се цели защита на труда като наш най-голям национален капитал, предпоставка за изграждане на нова отечественофронтиска България и на нов обществен морал, на социална правда. Законопроектът предвижда увеличаване на наказателните санкции по законите за защита на труда, а именно при първо нарушение — от 1.000 до 30.000 лв. глоба, при второ нарушение — от 1.000 до 100.000 лв. и

при потретване на нарушението — от 1.000 до 500.000 лв. Не подлежат на обжалване постановленията за глоба до 5.000 лв. Тия глоби са оправдани от гледище на обществен интерес наказанието за работодателите, които са свикнали да палят само своите собствени интереси, без да се чувствуват длъжни, по тяхното еснафско разбиране, да палят интересите на работниците, създатели на блага за благополучие на целия български народ.

Здравата работническа армия, която стои здраво на позициите на Отечествен фронт, адмираира правителството за решението му да внесе този законопроект, който отговаря на назрели обществени нужди и дебело подчертава искреното желание на новата отечественофронтиска власт да запази на всяка цена живия потенциал в нашата общественост — работническия труд, условие за затвърдяване позициите на отечественофронтиската ера.

Броят на съставяните ежегодно актове от органите на Инспекцията на труда — повече от 10.000 за всяка година — и на постановленията за няколко милиона лева глоби красноречиво говори за желанието на някои среди да не се съобразяват с повеленията на трудовите закони и да вървят по старите отпъкани пътища на фашисткото минало, когато прекомерната печалба беше стимул в живота на работодателя, а животът на работника се свеждаше до хроническо изглаждане и изграждане.

Само през м. януари т. г. органите на Инспекцията на труда са съставили 1.303 акта за нарушения на трудовите закони и са издадени 1.165 постановления за 2.752.581 лв. глоби. През м. февруари са съставени нови 1.824 акта и са издадени 1.231 постановления за 3.335.225 лв. глоби. В броя на съставените актове не влизат няколко хиляди акта за нарушение наредбата за семейните добавки.

Със скръб трябва да отбележа, че при около 50.000 регистрирани предприятия семейните добавки са внесли само 30%. А тия добавки са изключително за подобрене материалното положение на работника. Те не тежат върху бюджета на работодателя, защото са включени в цените на стоките.

Картината за произволите при изпълнение на трудовите закони беше да бъде по-пълна, ако Дирекцията на труда и Дирекцията на обществените осигуровки разполагаха с достатъчно инспектори и контролери, които да обхвалят всички малки и големи предприятия и навреме да откриват умислените и неумислените нарушения.

Правителството на Отечествен фронт се опира главно на трудовите слоеве от градове и села. Социалната справедливост и човешкото добруване лежат в основата на отечественофронтиската платформа от 17 септември 1944 г. Обаче за да могат двете дирекции да отговорят на големите социални задачи, не е достатъчно само увеличаване на наказателните санкции. Налага се и увеличаване на инспекторския и контролорския кадър до възможния максимум — единствена предпоставка за запазване здравето и живота на работническото чрез стриктно изпълнение от работодателите на членове 3 и 4 от закона за хигиената и безопасността на труда, за усилен контрол на публичната власт по закона за пазачите котли и резервоарите, за прилагане в пълната му широта законът за обществените осигуровки, който стои в центъра на трудовото законодателство със своите важни постановления за материално обезпечаване на работника при злополука, болест, майчинство, инвалидност и старост. Най-после да се изпълни задължението на държавната власт като власт на трудовия народ — чрез трудовите борби и бора да настъпва на работа безработни български граждани, ръководени от единственото желание, чрез честен творчески труд да гарантират своето съществуване и съществуването на своите семейства.

Предвиждат се строги, но справедливи наказания в предлагания законопроект, произведени със строгостта на законите, ще изиграят голяма роля за упозаване интересите на работника, стига тия наказания правилно да се прилагат без оглед на лицата, които ще бъдат засегнати.

На Общия работнически професионален съюз, в чийто редове членуват към 450.000 войници на стопанския фронт, предстоят една тежка и отговорна задача: участвайки активно в съревнуването за повече производство, да съдействуват и на органите на властта за стриктното прилагане на трудовите закони — крайгълният камък за работническо благополучие.

Днешната отечественофронтиска ера налага хатмения между труда и капитала, притъпяване остротите на класовите противоречия и премахване трудовите конфликти като социално зло в политическо-обществения живот, създаване на нов мироглед за обществено устройство на базата на благополучието на целия български народ.

Парламентарната група на Работническата социалдемократическа партия ще гласува единодушно законопроекта, като мярка за създаване на условия, които ще гарантират човешко съществуване на творците на стопански блага. (Ръкоплескания)

Председателствувал Георги Трайков: Има думата народният представител г-н Трифон Трифонов.

Трифон Трифонов (за): (От трибуната) Г-да народни представители! У нас твърде често се говори, че ние сме една от онези страни, които по своето модерно социално законодателство се нареждат между първите в Европа. Трябва да съжаляваме обаче, че нашето модерно социално законодателство до голяма степен е оставило повече на книга. Нашите условия са били такива, че социалните закони не са прилагани с достатъчна последователност и строгост. Никога нашето социално законодателство не е било приложено в пълната му форма, както е създадено на книга.

Нещо обикновено бе у нас да се нарушават трудовите закони. Твърде интересно е да се направи анализ, защо те се нарушават много и често. Те се нарушават поради липсата на достатъчно високо съзнание, поради невежество и поради стремеж за по-бързо и по-голямо забогатяване на работодателите.

Когато се разглежда въпросът за добросъвестно и строго прилагане на трудовото законодателство, трябва да се държи сметка за особените условия у нас. Преди всичко у нас почти няма едри капиталистически предприятия, както в другите индустриални и капиталистически напреднали страни. Нашите предприятия не са организирани според последната дума на техниката. В нашите индустриални предприятия и работилници няма научна организация на труда за спазване на всички хигиенически изисквания и за избягване на злополуки. Нашите предприятия са предимно дребни, елементарни, без достатъчно добри условия за правилно протичане на производствения процес, със сравнително примитивна техника и с лоши хигиенически условия. Тъкмо поради тези условия в нашите фабрики и работилници се налага да се вземат особени мерки за защита на труда от експлоатация, от злополуки и заболявания.

Трябва да се прибави, че у нас почти всички индустриални предприятия не са изградени направо като модерни и едри, а са започнали като малки работилнички, като малки индустриални предприятия и постепенно са се разширявали и уеднаквявали. У нас няма големи капитали, присъщи на силно развитите капиталистически страни в Западна Европа и Америка. Поради тази причина у нас предприятията не са разрастнали изведнаж и не са създадени в европейски размери. Присъщо за нашите условия е, предприятията да се развиват поради голяма пестеливост на собственика. Той често не е капиталист, а обикновен работник, който по-късно хвърля работническият комбинезон и става господар. Всеки такъв дребен собственик, в стремежа си да спечели бързо достатъчно средства за разширяване и модернизирание на предприятието си, заобикаля трудовите закони, иска да използва по-дълго и по-хищнически труда на работниците, заобикаля разпоредбите на властта, които създават тежести за предприятието, прави икономии за сметка подобряване условията за работа, хигиената, почивката на работниците и пр. На този стремеж за бързо забогатяване, за изграждане и доразвиване предприятието върху труда на работниците, върху нарушаване трудовите закони, върху експлоатиране труда на работниците се дължи драстичното нарушаване на трудовите закони. Правото на стачки, което бе една от възможностите на работническото да се бори срещу нарушаване трудовото законодателство, както е известно на всички, бе отнето от фашистките правителства. Поради това, че нашето работничество нямаше възможност да се организира свободно, да изгражда своите професионални организации, да прави стачки и да налага своите искания и зачитането на трудовите закони, които защитаваха правата му, ние стигнахме до положението, систематично да се нарушават тези закони.

Трябва да прибавим и недостатъчната добросъвестност на органите на Дирекцията на труда, които трябваше да се грижат за спазване трудовите закони. За никого не е тайна, че по-голямата част от инспекторите на труда, които трябваше да пазят интересите на работниците, които бяха назначавани, за да следят за приложението на трудовите закони и да се грижат за запазване интересите на работническото, за съжаление, в най-чести случаи защитаваха интересите на предприятията на капиталистите и само в твърде редки случаи защитаваха интересите на работническото. За никого от нас не е тайна, че беше обикновено явление в миналото, инспекторът на труда да влезе в канцеларията на директора на предприятието твърде разядосан, с намерение да съставя акт, а да излезе от канцеларията твърде много омекнал, без да съставя акт. Корумпира се част от персонала, който трябваше да следи за прилагането на трудовите закони. Създаде се, ако щете убеждение у капиталистите, че щом като имат пари, те са силни и могат да нарушават трудовите закони, защото, когато дойде инспекторът, те могат да му платят и да отклонят налагането на наказание.

Най-сетне трудовите закони се нарушават и поради това, че предприятиите в тях наказани са твърде малки и някои капиталисти, особено по-големите, предпочитат да заплатят глоба, но да експлоатират труда на работника. Ако се направи малка сметка за продължителност на работния ден с половин час в предприятие с 500 или 1.000 души работници, ще се види, че работодателят е готов да плати глоба, но да си позволи удоволствието да продължи работния ден и да експлоатира работническия труд.

През военния период размерите на глобите за нарушаване трудовите закони бяха увеличени с особените военновременни закони, но след отменяването на тия закони се налагат предишните размери. Като се имат предвид увеличените печалби на предприятията и поскъпването на живота, съвършено ясно е, че глоба 1.000 лв. днес не е нищо. Ако и в миналото тя е била малка, днес не представлява никаква пречка за работодателя да нарушава трудовите закони.

Поради това се налага внасянето на този законопроект и увеличаване на глобите. Това се налага особено поради измененото отношение към труда от страна на Отечественния фронт. На всички е известно, че ние издигаме на преден план в отечественофронтонската държава труда. Щом издигаме труда, щом го правим основа за нашето обществено развитие, ние, естествено, не можем да не държим сметка, как се защитава този труд. Ако ние разчитаме днес твърде много на работническото, ако новата власт, наред с другите категории, на които се опира, се опира, твърде много и твърде широко и на работническата класа, ние естествено не можем да не държим сметка, как трудовите закони в нашата отечественофронтонска държава защитават интересите и правата на работническата класа.

Най-после нашата отечественофронтонска държава има за цел, при нашите условия, при съществуващия капитализъм у нас, да избегне острото противоречие между труда и капитала. Това нещо е възможно само тогава, когато се създадат условия за ограничаване злоупотребите на капитала с труда и когато се защитава във възможно най-голяма степен правата на труда.

У нас след 9 септември се появиха нови понятия — вече говорим за трудово съревнувание, за трудов ентусиазъм. Ако искаме да запазим тяхното обществено значение за нашето стопанско развитие,

ако искаме да запазим трудовия ентусиазъм у работническите маси, трябва да вземем и съответни мерки за запазване интересите на тия маси. Така ще запазим трудовия ентусиазъм, ще го използваме и ще градим по-нататък върху него стопанското преустройство на нашата страна. Естествено новата държава ще предпочете, нашето работничество да тръгне не по пътя на стачките, за да запази своите интереси, а по пътя на законодателството. Държавната власт ще вземе мерки за защита интересите на работниците и ще иска от тях да не напускат предприятията, да не излизат на улиците да правят стачки и да внасят сътресение в нашия стопански живот.

Поради тия причини парламентарната група на Народния съюз „Звено“ смята, че внасеният законопроект е уместен, навременен, полезен и ще го гласува.

Аз обаче ще си позволя да изкажа едно пожелание. И най-добрите закони, ако бъдат лошо прилагани, могат да дадат обратни резултати. Поради това пожелавам, чрез големите глоби, предвидени във внасяния от г-н министъра на социалната политика законопроект, да се постигне определената цел — да се спазват трудовите закони, да се запазят интересите и правата на нашето работничество, а в никой случай глобите да не бъдат използвани за да бъдат поставени под депресия някои стопански категории.

Впрочем ние всички имаме съзнание, че г-н министърът внася този законопроект с цел да се упазят интересите на работниците, а не за да се използват глобите за други странични задачи. Иначе, вместо да изпишем всеяди, бихме извадили очи. Явно е, че нашата отечественофронтонска власт нито има намерение, нито има полза чрез по-големите глоби да прилага депресия над стопанските категории, да внася страх у тях, да им връзва ръцете, да убива у тях ентусиазма да влагат средства, да творят, да разширяват предприятията, да развиват производството с оглед да се задоволят нуждите на най-широките маси у нас.

Повтарям: нашата парламентарна група приема законопроекта така, както е предложен от г-н министъра на социалната политика, и ще го гласува единодушно. (Ръкоплескания)

Председателстващ Георги Трайков: Други оратори няма записани.

Който приема на първо четене законопроекта за увеличение на наказателните санкции по законите за закрила на труда, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Георги Попов: Моля, законопроектът да се гласува по спешност, и на второ четене.

Председателстващ Георги Трайков: Г-н министърът на социалната политика предлага, законопроектът да се гласува, по спешност, и на второ четене. Който приема това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да докладва законопроекта.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете заглавието на законопроекта*)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете параграф единствен)

Председателстващ Георги Трайков: Който приема параграф единствен, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата г-н министърът на социалната политика.

Министър Георги Попов: В точка четвърта е казано: „Чл. 49 от закона за настаняване на работа и осигуряване от безработица.“ Това е печатна грешка; не е чл. 49, а чл. 43.

Председателстващ Георги Трайков: Г-н министърът на социалната политика предлага, в точка четвърта чл. 49 да се поправи на чл. 43. Който приема предложението на г-на министъра, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Понстъпваме към разглеждане на точка четвърта от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение на закона за отпускане 11.000.000 лв. заем на Силистренското градско общинско управление.

Председателството предлага, мотивите към законопроекта да не се четат. Който приема това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение на закона за отпускане 11.000.000 лв. заем на Силистренското градско общинско управление

Член единствен. Сроктът за отпускане на заема се продължава до 31 декември 1946 г.“

(Ето мотивите към законопроекта:

*) За текста на заглавието и параграф единствен виж първото четене на законопроекта на стр. 597.

МОТИВИ

към законопроекта за разрешаване на Силистренското градско общинско управление да сключи заем от Института за обществено осигуряване, осигуровка „Инвалидност и старост“, в размер от 11.000.000 л.

Г-да народни представители! Институтът за обществено осигуряване от осигуровка „Инвалидност и старост“ е отпуснал дългогодишен заем на Силистренското градско общинско управление с закон, публикуван в „Държавен вестник“, броеве 162, от 1942 г., 39 и 271 от 1943 г., от 11.000.000 лв., с 6% годишна лихва, за срок от 15 години, със срок за реализирането му до 30 декември 1943 г. Заемът се отпуска за откупуване и ремонт на електропроизводителна централа и строеж на градска баня.

Тая община, поради военното положение в страната, не е могла да реализира напълно отпуснатия й заем в определения в законите за заемите срок, за да довърши започнатите строежи.

За да може горепосочената да използва напълно разрешената й заем и извърши набелязаните строежи, общинският съвет на Силистренската градска община моли срокът за реализирането на заема да се продължи до 31 декември 1946 г.

Поради това моля да одобрите приложения законопроект.

Гр. София, март 1946 г.

Министър на социалната политика: Г. Ив. Попов

Председателстващ Георги Трайков: Има думата народният представител г-н Петър Подзатаев.

Обаждат се: Няма го.

Председателстващ Георги Трайков: Други записани оратори няма. Които приемат на първо четене законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Георги Попов: Моля, законопроектът да се гласува, по спешност, и на второ четене.

Председателстващ Георги Трайков: Г-н министърът на социалната политика предлага, законопроектът да се гласува по спешност на второ четене. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да докладва.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете заглавието на законопроекта.)*

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете член единствен)

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат член единствен, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. Пристъпваме към разглеждане на точка пета от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение закона за отпускане 18.000.000 лв. заем на общинското предприятие за експлоатация на Павелбанските минерални бани.

Председателството предлага да не се четат мотивите на законопроекта. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Трифон Трифонов (зв): Чете:

„ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение закона за отпускане 18.000.000 лв. заем на общинското предприятие за експлоатация на Павелбанските минерални бани.

Член единствен. Срокът за отпускане на заема се продължава до 31 декември 1946 г.*

(Ето мотивите към законопроекта:

МОТИВИ

към законопроекта за разрешаване на общинското предприятие за експлоатация Павелбанските минерални бани да сключи заем от Института за обществено осигуряване, осигуровка „Инвалидност и старост“, в размер от 18.000.000 лв.

Г-да народни представители! Институтът за обществено осигуряване от осигуровка „Инвалидност и старост“ е отпуснал дългогодишен заем на общинското предприятие за експлоатация Павелбанските минерални бани с закон, публикуван в „Държавен вестник“, броеве 138, от 1940 г., и 38 от 1943 г. Отпуснатият заем е 18.000.000 лв. при 5.5% годишна лихва за срок от 20 години със срок за реализирането му до 31 декември 1943 г.

Общинското предприятие, поради военното положение в страната, не е могло да реализира напълно отпуснатия заем в определения в законите за заемите срок, за да довърши започнатия строеж.

За да може горепосоченото предприятие да използва напълно разрешения му заем и извърши набелязания строеж, общинският съвет на общинското предприятие за експлоатация на Павелбанските минерални бани моли, срокът за реализиране на заема да се продължи до 31 декември 1946 г.

Поради това моля да одобрите приложения законопроект.

Гр. София, март 1946 г.

Министър на социалната политика: Г. Ив. Попов

* За текста на заглавието и чл. единствен виж. първото четене на законопроекта на стр. 599.

Председателстващ Георги Трайков: Няма записани оратори. Които приемат на първо четене законопроекта за изменение на закона за отпускане 18.000.000 лв. заем на общинското предприятие за експлоатация на Павелбанските минерални бани, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Георги Попов: Предлагам законопроектът да се гласува и на второ четене, по спешност.

Председателстващ Георги Трайков: Г-н министърът на социалната политика предлага, и този законопроект да се гласува по спешност на второ четене. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. Моля г-на секретаря да докладва законопроекта.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете заглавието на законопроекта.)*

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете член единствен).

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат член единствен, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. Пристъпваме към разглеждане на точка шеста от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за изменение на закона за отпускане 2.500.000 лв. заем на Русенското градско общинско управление.

Председателството предлага да не се четат мотивите към законопроекта. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-н секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Трифон Трифонов (зв): Чете:

„ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение закона за отпускане 2.500.000 лв. заем на Русенското градско общинско управление.

Член единствен. Срокът за отпускане на заема се продължава до 31 декември 1946 г.*

(Ето мотивите към законопроекта:

МОТИВИ

към законопроекта за разрешаване на Русенското градско общинско управление да сключи заем от Института за обществено осигуряване, от осигуровка „Инвалидност и старост“, в размер от 2.500.000 лв.

Г-да народни представители! Институтът за обществено осигуряване от осигуровка „Инвалидност и старост“ е отпуснал дългогодишен заем на Русенското градско общинско управление с закон, публикуван в „Държавен вестник“, брой 189, от 23 юни 1941 г. Отпуснатият заем е 2.500.000 лв. при 4.5% годишна лихва, за срок от 20 години, със срок за реализирането му до 31 декември 1943 г. Заемът се отпуска за строеж на градска народна баня.

Общината, поради военното положение в страната, не е могла да реализира напълно отпуснатия й заем в определения в законите за заемите срок, за да довърши започнатия строеж.

За да може горепосочената община да използва напълно разрешения й заем и извърши набелязания строеж, общинският съвет на Русенската градска община моли срокът за реализиране на заема да се продължи до 31 декември 1946 г.

Поради това моля да одобрите приложения законопроект.

Гр. София, март 1946 г.

Министър на социалната политика: Г. Ив. Попов

Председателстващ Георги Трайков: Няма записани оратори по законопроекта. Които приемат на първо четене законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Георги Попов: Моля, законопроектът да се гласува, по спешност, и на второ четене.

Председателстващ Георги Трайков: Г-н министърът на социалната политика предлага, и този законопроект да се гласува по спешност на второ четене. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да докладва законопроекта.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете заглавието на законопроекта.)*

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете член единствен)

Председателстващ Георги Трайков: Които приемат член единствен, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към разглеждане на точка седма от дневния ред:

* За текста на заглавието и чл. единствен виж. първото четене на законопроекта на стр. 600.

Първо четене на законопроекта за изменение и допълнение на наредбата-закон за продължаване на давностния срок за плащанията от осигуровката „Болест и майчинство“ при Института за обществено осигуряване.

Председателството предлага да не се четат мотивите на законопроекта. Който приемам това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТ

за изменение и допълнение на наредбата-закон за продължаване давностния срок за плащанията от осигуровката „Болест и майчинство“ при Института за обществено осигуряване — „Държавен вестник“, брой 275, от 11 декември 1944 г.

Член единствен. Думите: „До 31 юни 1944 г. поради“ се заменят с думите: — „поради евакуациите от 15. XI. 1943 г. до 31. XII. 1944 г. и“, а датата 31. XII. 1944 г. се изменя на — „31 януари 1946 г.“

(Ето мотивите към законопроекта:

МОТИВИ

към законопроекта за изменение и допълнение на наредбата-закон за продължаване давностния срок за плащанията от осигуровката „Болест и майчинство“ при Института за обществено осигуряване — „Държавен вестник“, бр. 275 от 11 декември 1944 г.

Г-да народни представители! С наредба-закон за продължаване давностния срок за плащанията от осигуровката „Болест и майчинство“ при Института за обществено осигуряване — „Държавен вестник“, бр. 275, от 11 декември 1944 г. установеният шестмесечен давностен срок при Института за обществено осигуряване, поради бомбардировките на София, Пловдив, Дупница, Враца и пр., бе продължен за осигурените и трети лица от тези населени места до 31 декември 1944 г., ако те са го пропуснали до 30 юни 1944 г.

Пред вид на това, че определеният срок от 11 декември до 31 декември 1944 г. бе доста кратък, някои осигурени и трети лица: аптекари, зъболекари и др. са пропуснали до 31 декември 1944 г. да представят своите вземания. От друга страна някои лица и учреждения едва сега намират и изваждат от развалините на сградите си в София книгата и документите, които те е трябвало да представят за изплащане до 31 декември 1944 г., затова справедливо е и новото да се даде продължение на дадения вече срок и по този начин да се създаде пак възможност за осигурените и трети лица да получат сумите, които им се следват. Едновременно с това ще се определи ясно за кой случай се ковае продължението на срока.

Като имате пред вид целта на законопроекта, надявам се, че той ще намери вашето одобрение.

Гр. София, март 1945 г.

Министър на социалната политика: Г. Ив. Попов)

Председателстващ Георги Трайков: Има думата народният представител Димитър Вучков.

Димитър Вучков (з): (От трибуната) Г-да народни представители и представители! С законопроекта за изменение и допълнение на наредбата-закон за продължаване давностния срок за плащанията от осигуровката „Болест и майчинство“ при Института за обществено осигуряване се цели да се даде възможност на осигурените и третите лица, които поради бомбардировките на София, Пловдив, Дупница, Враца и пр. са пропуснали крайния срок 31 декември 1944 г., даден им с закона от 11 декември същата година, да представят своите вземания и получат сумите, които им се следват. Това е справедливо, защото някои лица и учреждения едва сега намират и изваждат от развалините на сградите си в София книгата и документите, които е трябвало да представят за изплащане до 31 декември 1944 г.

Но по наша пречка би следвало да се направи корекция в законопроекта на крайния срок на така давания мораториум, като се постави за краен срок не 31 януари 1946 г., както е казано в законопроекта, а всяко по-късна дата, да речем три месеца след влизане на закона в сила или нещо подобно, защото не може да има мораториум за една дата, която вече е отдавна изтекла. Това би било явна безсмислица.

Че мораториумът се дава не за минало време, в какъвто само случай може да има смисъл поставянето на тази дата, а че е за бъдеще време, се вижда от мотивите към законопроекта, в които се казва: „Някои лица и учреждения едва сега през м. март т. г., когато са изготвени тези мотиви, намират и изваждат от развалините на сградите си в София книгата и документите, които е трябвало да представят за изплащане до 31 декември 1944 г.“

Заявявам, че парламентарната група на Българския земеделски народен съюз одобрява законопроекта и ще го гласува с пожелание, последният да бъде изменен от парламентарната комисия в този смисъл, в който говорих. (Ръкопляскания)

Г-н министре! Предлагам, крайния срок 31 януари 1946 г. да бъде изменен на „30 юни 1946 г.“

Председателстващ Георги Трайков: Други оратори няма записани. Който поемат законопроекта на първо четене, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Георги Попов: Моля, законопроекта да бъде гласуван, по спешност, и на второ четене.

Председателстващ Георги Трайков: Г-н министърът на социалната политика предлага, и този законопроект да се гласува по спешност на второ четене.

Д-р Вера Златарева (з): С поправката на г-н Вучков ли ще се гласува?

Министър Георги Попов: Да, приемам предложението му.

Председателстващ Георги Трайков: Който приемам предложението на г-на министъра, законопроекта да се приеме по спешност и на второ четене, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да докладва.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете заглавието на законопроекта*)

Председателстващ Георги Трайков: Който приемам заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете)

Член единствен. Думите: „До 31 юни 1944 г. поради“ — се заменят с думите: — „поради евакуациите от 15. XI. 1943 г. до 31. XII. 1944 г. и“, а датата 31. XII. 1944 г. се изменя на — „31 януари 1946 г.“

На последния ред датата „31 януари 1946 г.“ се заменя с „30 юни 1946 г.“

Председателстващ Георги Трайков: Който приемам член единствен, както се докладва, заедно с поправката, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Пристъпваме към разглеждането на точка осма от дневния ред:

Първо четене на законопроекта за връщане на сумата 701.258 лв. от Института за обществено осигуряване на „Нептун“ — корабостроително акционерно дружество в София.

Председателството предлага, мотивите към законопроекта да не се четат. Който приемам това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да прочете законопроекта.

Секретар Трифон Трифонов (зв): (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТ

за връщане на сумата 701.258 лв. от Института за обществено осигуряване на „Нептун“ — корабостроително акционерно дружество в София

Член единствен. Институтът за обществено осигуряване да върне на „Нептун“ — корабостроително акционерно дружество в София, сумата 701.258 лв., които, без да е било задължено, последното неправилно е внесло на института чрез Българската гарочна банка — Варна, с вносни листове контролни № № 17921, 20200, 22280 и 22387 от 1942 г. и 202 584, 1352, 2577, 2578, 3638, 3639, 4299, 5208, 6213, 7074, 7075, 7076, 7077, 7090, 8444, 9378, 10601, 11451, 12980, 13863 и 15077 от 1943 г.

МОТИВИ

към законопроекта за връщане на сумата 701.258 лв. от Института за обществено осигуряване на „Нептун“ — корабостроително акционерно дружество в София

Г-да народни представители! Корабостроителното акционерно дружество „Нептун“, със седалище в София, е погрешно внесло на Института за обществено осигуряване сумата 701.258 лв.

Дружеството изтъква, че същата сума представлява дължимия към държавата данък 8% върху изплатените заплати на служителите на дружеството и 42% върху изплатените заплати на членовете на държавния бирник, за да бъде упражнен контролът за размера на следващия се безобложжен данък върху заплатите на работниците им, същото е внасяло сумите по сметката на института, считайки, че последният ще нареди, сумите да бъдат изплатени на държавния бирник.

И наистина, сумите са внесени на Института за обществено осигуряване чрез Българската народна банка — Варна, с вносни листове контролни № № 17921, 20200, 22280, 22387 от 1942 г. и 202 584, 1352, 2577, 2578, 3638, 3639, 4299, 5208, 6213, 7074, 7075, 7076, 7077, 7090, 8444, 9378, 10601, 11451, 12980, 13863 и 15077 от 1943 г.

Последната вноска е направена на 7 август 1943 г., а искане да му бъде върната сумата, потече е погрешно внесена, дружеството „Нептун“ е направило на 6 юли 1945 г.

Внесената сума 701.258 лв. не се е дължала и е неправилно внесена на Института за обществено осигуряване.

Пречка за връщането на същата сума е създадена от чл. 42, алинея четвърта, на закона за обществените осигуровки, която гласи: „Неправилно постъпващите суми в фонда се повръщат само

*) За текста на заглавието виж първото четене на законопроекта по гор.

ако бъдат поискани до една година от деня на постъпването им, освен тези на държавните, окръжните и общинските учреждения и предприятия.

Посеже сумата не е поискана до една година от внасянето ѝ, за да не наруши закона, институтът е отказал връщането ѝ.

Въпросът е отнесен до Върховната сметна палата и последната е решила, че понеже е късно поискана, сумата не следва да бъде върната.

По защото сумата не се е дължала и е била внесена погрешно в Института за обществено осигуряване, а освен това същата не е малка и е предназначена за изплащане на данъци, дължими на държавата, намирам за справедливо и уместно, същата сума да бъде върната на дружеството, за да бъде улеснено последното да се издължи към държавата, и ви моля, г-да народни представители, да гласувате предложението ви законопроект.

Гр. София, март 1946 г.

Министър на социалната политика: Г. Ив. Попов)

Председателстващ Георги Трайков: Има думата народният представител Станю Попов.

Обаждат се: Няма го.

Председателстващ Георги Трайков: Няма други оратори записани. Който приемат законопроекта за връщане на сумата 701.258 лв. от Института за обществено осигуряване на „Нептун“ — корабостроително акционерно дружество в София, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Министър Георги Попов: Предлагам, законопроектът да се приеме, по спешност, и на второ четене.

Председателстващ Георги Трайков: Г-н министърът на социалната политика предлага, и този законопроект да се гласува по

спешност на второ четене. Който приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на секретаря да докладва.

Докладчик Трифон Трифонов (зв): (Чете заглавието на законопроекта*)

Председателстващ Георги Трайков: Който приемат заглавието на законопроекта, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчик Трифон Трифонов (зв): (Чете член единствен)

Председателстващ Георги Трайков: Който приемат член единствен, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема.

Председателството предлага за утрешното заседание следния дневен ред:

Второ четене на законопроектите:

1. За разрешаването на фондация „Българско дело“ — София, да сключи заем от Българската земеделска и кооперативна банка в размер на 100.000.000 лв. за нуждите на българската кинематография.

2. За изменение и допълнение на закона за уредба и управление на българските държавни железници и пристанища.

Който г-да народни представители приемат предложението дневен ред, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събранието приема. Закривам заседанието.

(Закрито в 17 ч. 27 м.)

*) За текста на заглавието и член единствен виж първото четене на законопроекта на стр. 601.

Подпредседател: ГЕОРГИ ТРАЙКОВ

Секретар: ТРИФОН ТРИФОНОВ

Началник на Стенографското отделение: ДОНЧО ДУКОВ